

БІОЕКОНОМІКА ДЛЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Будякова О.Ю.

**к.е.н., доцент, доцент кафедри смарт-економіки,
Київський національний університет технологій та дизайну**

В останні роки концепція біоекономіки набула значного поширення в сучасному світі. Концепція біоекономіки еволюціонувала від початкового фокусу на заміщенні ресурсів та біотехнологічних інноваціях до більш комплексного та наскрізного підходу до сталого розвитку. Таким чином біоекономіка отримує все більше визнання за її трансформаційний потенціал, спрямований на зміну існуючої економічної парадигми на економічно, екологічно та соціально сталу. У Стратегії біоекономіки ЄС [1] визначено 5 основних глобальних викликів:

- I. Забезпечення продовольчої та харчової безпеки.
- II. Стале управління природними екосистемами.
- III. Зменшення залежності від невідновлюваних ресурсів.
- IV. Підвищення конкурентоспроможності та створення робочих місць для підтримки інклюзивного зростання.
- V. Пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптація до них для підвищення стійкості продовольчих систем [2].

Щоб задовольнити потреби населення планети, яке, за прогнозами, збільшиться до 9,7 мільярда осіб до 2050 року, необхідно суттєво збільшити виробництво біомаси для виробництва продуктів харчування, кормів та біопалива. Наслідки зміни клімату та зростаючі кліматичні ризики зроблять це завдання ще більш складним і нагальним.

Протягом останнього десятиліття Продовольча та сільськогосподарська організація ООН FAO (Food and Agriculture Organization) відіграла ключову роль у спрямуванні глобального розвитку політики та практики сталої біоекономіки. Робота FAO у сфері біоекономіки розпочалася з підсумкового комюніке 7 зустрічі міністрів сільського господарства, яка відбулася під час Глобального форуму з питань продовольства та сільського господарства у 2015 р.

Глобальний форум наголосив на нагальній потребі вирішувати питання компромісів щодо сталого розвитку в біоекономіці, а його підсумкове комюніке рекомендувало, щоб FAO продовжувала та інтенсифікувала свою роботу щодо першочерговості продовольчої безпеки в біоекономіці та надавала інформацію та відповідні політичні консультації. У ньому також визнається, що конкретні дії та міжнародне співробітництво необхідні для того, щоб скористатися можливостями, які надає стала біоекономіка для сільського господарства та розвитку сільських територій, забезпечуючи при цьому пріоритет продовольчої безпеки та харчування, і FAO, у співпраці з іншими партнерами, забезпечить відповідну платформу для цієї мети.

У 2021 році 42-а сесія Конференції FAO підвищила «Біоекономіку для сталого продовольства та сільського господарства» до одного з 20-ти пріоритетних напрямків діяльності у Стратегічній рамочній програмі FAO на 2022-2031 роки. Це рішення відповідає меті трансформації агропродовольчих систем для підвищення ефективності виробництва, поліпшення харчування, покращення стану довкілля та життя людей, не залишаючи нікого осторонь, а також цілям Порядку денного у сфері сталого розвитку на період до 2030 року.

Пріоритетний напрямок програми «Біоекономіка для сталого виробництва продовольства та сільського господарства» [3] визначає FAO першою і поки що єдиною установою ООН, яка визначила біоекономіку стратегічним пріоритетом.

Робота FAO в рамках Пріоритетного напрямку програми з біоекономіки для сталого продовольства та сільського господарства «Біоекономіка для сталого продовольства та сільського господарства», які відповідають чотирьом стовпам Стратегічної рамки FAO: краще виробництво, краще харчування, краще навколишнє середовище та краще життя наведено на рис. 1.

Пріоритетний напрям програми з біоекономіки для сталого продовольства та сільського господарства сприяють покращенню стану навколишнього середовища та підвищенню ефективності виробництва, поліпшенню харчування та якості життя.

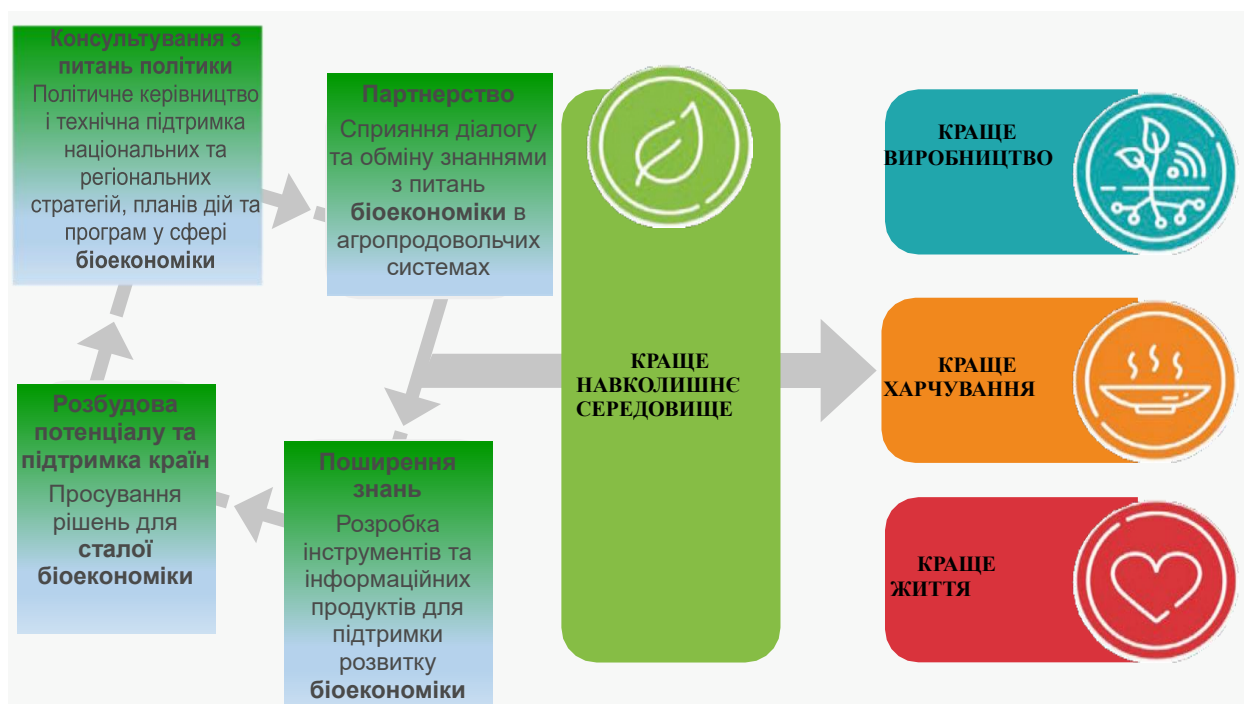

Рис. 1. Пріоритетні напрямки програми «Біоекономіка для сталого продовольства та сільського господарства»

Джерело: наведено автором на основі [4]

Таким чином, ініціативи FAO в галузі біоекономіки сприяють забезпеченню продовольчої безпеки та екологічної політики в сучасному світі.

Список використаних джерел:

1. COM(2018) 673 final, A sustainable bioeconomy for Europe – Strengthening the connection between economy, society and the environment. Updated Bioeconomy Strategy (2018).
2. Будякова, О. Ю. (2024). Біоекономіка як перспективне вирішення проблеми зміни клімату. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, (10). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13924099>
3. FAO. 2023b. Programme Committee Hundred and Thirty-seventh Session. Bioeconomy for sustainable food and agriculture. Rome, FAO. <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/e875c3e2-fc73-455f-a1ac-befa5340f9e6/content>
4. Albinelli, I., Gomez San Juan, M., Lester, G., Nijmeijer, M. & Neretin, L. (2024). Bioeconomy for sustainable food and agriculture: A global stocktaking study. Environment and Natural Resources Management Working Papers, No. 101. Rome, FAO. <https://doi.org/10.4060/cd2490en>